

נאום דהי ל. אשכול

מישיבת המרכז, מיום 5.2.1933

כסדר-היום: לעניני עבר הירדן

ל. סקולניק: דרך ולקנסקי: יש עוד מה לעשות בעבר המערבי של הירדן. אבל מצד שני: אם נחנך את עצמנו עוד הרבה שנים שלעב"הי אפשר ללכת רק "בסערה" - אזי אשאל: מתי היה בציונות זמן כזה שאפשר היה ללכת בסערה, בבת אחת על מילון דונס, עם הרבה אמצעים? כשנודמן לי להיות בשליחות בעב"הי, היתה לי הרגשה שאנו בעצמנו מחנכים את ההכרה של תהום בין עב"הי וא"י המערבית. ומחמתה קומפלקס של נכר וזרות, כאילו זו כאמה מדינה אחרת שאין לנו חלק ונהלה בה. מחולה ומסחה היו לפנינו, לני האופו והכביש הטוב מרוחקו מהישוב יותר מאשר גור-אל-כבד, ואפילו מאשר אדמה ע"י עמאן.

נכון שעלינו לחשוב על התישבות בעב"הי לא בעשרות ולא במאות, כי אם באלפים, אולם לכל עשרת אלפים ירדמו המיד 300 הראשונים. וב-300 מאורגנים ובידיעת אנגליה במובן, אפשר יהיה ללכת. בחתונותה של אנגליה לא נעמד אפילו באלפים.

ההתישבות בהכרח תהיה אטיה מפני חוסר ידיעה ונסיון. באיזורים שאין בהם השקאה צריך יהיה להתחיל בשי רח אכמטנסיות, ולאט לאט לעבור למשק מעורב ומגוון. זה יקח שנים, וכינתיים נאלץ להחזיק מעמד בקבוצה של מאות אחדות ולא של אלפים.

עלינו לקחת בחשבון שמתחיל להיות צר המצע מלחשתרע בעב"הי המערבי, מחמת הסיסקולציה וההסתה. הכרחי לכן מוצא לעבד הירדן המזרחי. איזורי בית-שאן והחולה גם הם לא ירכשו בזמן קצר מחוסר אמצעים, ביחוד בזמן האמרת המחירים, אשר הגיע כוראי גם שמה. אין ספק שבהמשך המצב של עכשיו יגיע ההון הפרטי גם לבית שאן ולחולה, דבר שהננו עדים לו כמעט היום. אפשר אולי לרחוח לזמן מה את הדרתנו לעב"הי, אולם משקגיע הדבר לירדנו - יש לאחוז בכל האמצעים לבל ישמט.